



MĚSTO HRANICE

Budova zámku Hranická tvrz se poprvé připomíná v roce 1398, dnešní zámek, přisazený k severozápadnímu obvodu městských hradeb, vznikl postupně od 15. do počátku 17. století. Jedná se o čtyřkřídlovou dvoupatrovou budovu (spojovací severní křídlo je jednopatrové) s unikátním pozdně renesančním arkádovým nádvořím. Zámecký portál se znaky pochází z let 1612–1614. V jihozápadním nároží je umístěna válcová věž s osmibokou nástavbou, na korouhvičce má letopočet 1604. Podobná věž stávala na severovýchodním nároží východního křídla zámku v dnešní Jiráskově ulici, byla odstraněna při rozšiřování komunikace v 1. polovině 19. století [2]. Reprezentační místnosti v jižním zámeckém křídle mají bohatou štukovou pozdně renesanční výzdobu s částečně dochovanou polychromií. Pod vrstvami vápenných nátěrů byly štuky znovu objeveny a reno-

vovány v letech 1942–1944. V 1. patře stojí za pozornost portál se znakem Františka kardinála z Dietrichsteina z let 1622–1636, klasicistní majoliková kamna a dvojice novodobých mramorových krbů.

Rekonstrukce Zámek, využívaný jako kanceláře a byty už od 17. století, byl majetkem dědiců rodu Dietrichsteinů až do roku 1945. Jako německý majetek byl konfiskován a předán městu. Poté byl sídlem okresního úřadu a spotřebního družstva Jednota. Po roce 1992 byla budova s padesáti pokoji neúspěšně nabízena k prodeji, až nakonec bylo rozhodnuto proměnit jej v nové sídlo městského úřadu [1]. Rekonstrukce probíhala v letech 1996–1998. Zazděné arkády byly znovu otevřeny, nádvoří bylo zastřešeno a celý objekt získal po mnoha desetiletích reprezentativní podo-

bu. Slavnostní otevření zámku se konalo 24. října 1998. Přízemí zámku je volně přístupné, kromě úřadovny městské policie se zde nacházejí kanceláře, obchody a kavárna.

Městské hradby Hlavní kamenná městská hradba vznikala po roce 1430 na místě staršího dřevěného opevnění, její součástí byly tři městské brány – Motošinská (Drahotušská) v ulici 28. října, Mlýnská ve Svatoplukově ulici a Horní v Jiráskově ulici. Pozdější parkánová hradba byla vystavěna na počátku 16. století, v rozestupu čtyřiceti až sedmdesáti metrů se po obvodu opakovaly drobné půlválcové bašty se šterbinovými střelnými pro lehké palné zbraně. Dvaňác z nich existuje alespoň zčásti dodnes [6] [7].

Zámecký klub

Travnatá plocha za severním křídlem zámku původně sloužila jako vstup do města, přerušena byla hradebním příkopem. V 16. století byla komunikace přesunula do prostoru dnešní Jiráskovy ulice a celá plocha byla zastavěna rozsáhlými hospodářskými budovami zámku, v 18. století zde byla umístěna sýpka, pálenice a pivovar [4]. Dne 16. listopadu 1958 v budově vznikl požár, který ji významně poškodil [3]. Stavba byla nakonec odstřelena [5], zachována zůstala jen navazující budova dnešního Zámeckého hotelu z 19. století. Na volném prostranství byla v 60. letech plánována výstavba kulturního domu, k níž však nedošlo. Ve sklepních prostorách byl v roce 2007 otevřen Zámecký klub pro pořádání kulturních akcí.



Jiráskova ulice v polovině 18. století
Jiráskova Street in the mid-18th century



The chateau's construction the Hranice fort is first mentioned in 1398; the present chateau, added to the north-west part of the town walls, was built from the 15th century until the 17th century. It is a four-wing two-floor building (connected by a one-floor northern wing) with a unique Late Renaissance arcade courtyard. The chateau portal with crests dates back to 1612–1614. The south-west corner holds a cylindrical tower with an octagonal extension and a weather vane with the year 1604 on it. A similar tower used to stand on the north-east corner of the east wing of the chateau, in the present Jiráskova Street. It was removed when the road was extended in the first half of the 19th century [2]. The representative rooms in the south wing feature rich stucco, Late Renaissance, decoration with a partly preserved polychromatic finish. Under layers of lime coats, the stuccos were rediscovered and renovated in 1942–1944. The 1st floor boasts a portal with the crest of Ferdinand, the

cardinal of Dietrichstein, from 1622–1636, a Classicist majolica stove, and two modern marble fireplaces.

Remodeling Used as offices and flats since the 17th century, the chateau was owned by the Dietrichstein heirs until 1945. As German property it was then confiscated and handed over to the town. Subsequently it was the seat of the regional authority and of the Jednota consumers' cooperative. After 1992 the fifty-room building was offered for sale but failed to attract any buyers so eventually a decision was made to change the chateau into the new seat of the Town Office. The remodeling took place from 1996–1998. The walled-in arcades were reopened, a roof was put over the courtyard, and after many decades the whole building looked representative again [1]. The chateau was ceremoniously opened on October 24, 1998. The ground floor of the chateau is open to the public, apart from the

municipal police administrative headquarters there are offices, stores, and a cafe.

Town walls The main stone town wall replaced after 1430 the original wooden fortifications and also included three town gates – Motošinská (Drahotušská) in the 28. Října Street, Mlýnská in the Svatoplukova Street, and Horní in the Jiráskova Street. The subsequent moat wall was built at the beginning of the 16th century: small semi-cylindrical bastions with slot loopholes for small arms repeated at intervals of forty to seventy meters around the perimeter. Today, twelve of them are partially preserved [6] [7].

Chateau club The grass plot behind the north wing of the chateau served originally as the entrance to the town; it included a castle moat. In the 16th century the road was transferred to the present Jiráskova Street and

farm buildings of the chateau were built on the whole plot. In the 18th century a granary, distillery, and a brewery were placed here [4]. On November 16, 1958 the building was almost completely destroyed by fire [3]. In the end, the structure was demolished [5], the only part that has survived is the connecting building of the present Chateau hotel from the 19th century. In the 1960s a culture house was planned to be built here but the intention was never carried out. The Chateau Club was opened underground in 2007 to hold cultural events.

Text / Text: Jiří J. K. Nebeský
Foto / Photo: Jiří Necid [1], Karol Roder [6] [7]
Sbírka / Collection: Městské muzeum a galerie v Hranicích [4] [5], Milan Králík [3]
Model Hranic / Maquette of Hranice: Stanislav Miloš [2]
Grafika / Graphics: Jan Machovský, info@machovsky.cz, www.machovsky.cz